

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2017)0045

Gvatemala, zlasti položaj zagovornikov človekovih pravic

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. februarja 2017 o Gvatemali, zlasti položaju zagovornikov človekovih pravic (2017/2565(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah in konvencij OZN o človekovih pravicah ter pripadajočih izbirnih protokolov,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah, Evropske socialne listine ter Listine EU o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Evropskega soglasja o razvoju iz decembra 2005,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o kršitvah človekovih pravic, tudi resolucij o razpravah o primerih kršitev človekovih pravic, demokracije in pravne države,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 15. marca 2007 o Gvatemali¹ in z dne 11. decembra 2012² o pridružitvenem sporazumu med EU in Srednjo Ameriko,
- ob upoštevanju obiska Pododbora za človekove pravice v Mehiki in Gvatemali februarja 2016 in njegovega končnega poročila,
- ob upoštevanju poročila o obisku delegacije za odnose z državami Srednje Amerike v Gvatemali in Hondurasu od 16. do 20. februarja 2015,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2016 o prednostnih nalogah EU za zasedanja Sveta OZN za človekove pravice v letu 2016³,
- ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca Združenih narodov o svetovnih grožnjah, s katerimi se soočajo zagovorniki človekovih pravic, in o položaju zagovornic človekovih pravic,
- ob upoštevanju letnega poročila visokega komisarja Združenih narodov za človekove

¹ UL C 301 E, 13.12.2007, str. 257.

² UL C 434, 23.12.2015, str. 181.

³ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0020.

pravice za leto 2016 o dejavnostih njegovega urada v Gvatemali,

- ob upoštevanju nedavnega obiska posebnega predstavnika EU za človekove pravice v Gvatemali,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta OZN o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966,
- ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2015–2019,
- ob upoštevanju časovnega načrta EU za sodelovanje s civilno družbo v partnerskih državah za obdobje 2014–2017;
- ob upoštevanju smernic EU za zaščito zagovornikov človekovih pravic in strateškega okvira o človekovih pravicah, ki zavezujejo k sodelovanju z zagovorniki človekovih pravic;
- ob upoštevanju resolucije Sveta Združenih narodov za človekove pravice št. 26/9 z dne 26. junija 2014, v kateri je sklenil ustanoviti odprto medvladno delovno skupino, zadolženo za pripravo mednarodnega pravno zavezujočega instrumenta o nadnacionalnih družbah in drugih podjetjih v zvezi s človekovimi pravicami,
- ob upoštevanju Konvencije Mednarodne organizacije dela o avtohtonih in plemenskih ljudstvih v neodvisnih državah iz leta 1989 (konvencija Mednarodne organizacije dela št. 169),
- ob upoštevanju določb o človekovih pravicah v sporazumu o pridružitvi in sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Srednjo Ameriko, ki veljajo od leta 2013,
- ob upoštevanju večletnega okvirnega programa za Gvatemalo za obdobje 2014–2020 in njegovega prizadevanja za reševanje konfliktov, mir in varnost,
- ob upoštevanju programov Evropske unije za podporo pravosodnemu sektorju v Gvatemali, zlasti SEJUST,
- ob upoštevanju sodbe Medameriškega sodišča za človekove pravice iz leta 2014 v zadevi Zagovorniki človekovih pravic in drugi proti Gvatemali in poročila Medameriške komisije za človekove pravice o razmerah na področju človekovih pravic v Gvatemali (OEA/Ser.L/V/II. Doc. 43/15) z dne 31. decembra 2015,
- ob upoštevanju člena 25 poslovnika Medameriške komisije za človekove pravice o mehanizmu za previdnostne ukrepe,
- ob upoštevanju sklepov Sveta iz leta 2009 o podpori demokraciji v zunanjih odnosih EU,
- ob upoštevanju smernic Sveta o človekovih pravicah in mednarodnem humanitarnem pravu iz leta 2009,
- ob upoštevanju izjave visoke predstavnice Federice Mogherini v imenu Evropske unije z dne 9. decembra 2016 o dnevu človekovih pravic 10. decembra 2016,

- ob upoštevanju izjave tiskovne predstavnice Evropske službe za zunanje delovanje z dne 17. avgusta 2016 o zagovornikih človekovih pravic v Gvatemali,
 - ob upoštevanju izjave z ministrskega srečanja med EU in Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav v Santu Domingu 25. in 26. oktobra 2016,
 - ob upoštevanju izjave trinajsterice z dne 1. februarja 2017 o krepitvi pravne države in boju proti korupciji in nekaznovanosti,
 - ob upoštevanju členov 2, 3(5), 18, 21, 27 in 47 Pogodbe o Evropski uniji ter člena 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 135 Poslovnika,
- A. ker je Gvatemala tretja največja prejemnica dvostranske razvojne pomoči EU v Srednji Ameriki, ki je v obdobju 2014–2015 znašala 187 milijonov EUR in je bila namenjena zagotavljanju prehranske varnosti, reševanju konfliktov ter vzpostavljanju miru, varnosti in konkurenčnosti;
 - B. ker ima Gvatemala strateško lego na poti med Srednjo Ameriko in Združenimi državami, po kateri poteka oskrba z nezakonitimi drogami in nezakonita migracija; ker so Gvatemalci druga največja skupina deportirancev iz Združenih držav; ker so desetletja notranjih konfliktov, velike revščine in globoko zakoreninjene kulture nekaznovanja povzročila visoko raven nasilja, ogrožena pa je tudi varnost v državi; ker je zaradi visoke stopnje kriminala prizadeta vsa družba, zlasti pa zagovorniki človekovih pravic, nevladne organizacije in lokalni organi;
 - C. ker je leta 2017 preteklo dvajset let od sprejetja mirovnih sporazumov za Gvatemalo; ker je boj proti nekaznovanju, tudi za huda kazniva dejanja, storjena v času nekdanjih nedemokratskih režimov, bistvenega pomena; ker mora gvatemalska vlada storilcem telesnega in psihičnega nasilja nad zagovorniki človekovih pravic poslati jasno sporočilo, da njihova dejanja ne bodo ostala nekaznovana;
 - D. ker je gvatemalska organizacija za varstvo zagovornikov človekovih pravic UDEFEGUA med januarjem in novembrom 2016 zabeležila štirinajst umorov in sedem poskusov umorov zagovornikov človekovih pravic v Gvatemali; ker je bilo po navedbah istega vira leta 2016 izvedenih skupno 223 napadov proti zagovornikom človekovih pravic, vključno z 68 novimi pravnimi postopki proti njim; ker so bili med zagovorniki človekovih pravic najpogostejše tarče napadov okoljevarstveniki in zagovorniki zemljiških pravic ter tisti, ki se zavzemajo za pravičnost in odpravo nekaznovanosti;
 - E. ker sta bila tudi v letu 2017 že ubita zagovornika človekovih pravic Laura Leonor Vásquez Pineda in Sebastián Alonzo Juan, v letu 2016 pa naj bi bili po poročilih ubiti novinarji Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona in Winston Leonardo Túnchez Cano;
 - F. ker ostaja stanje na področju človekovih pravic še vedno zelo resno; ker so razmere za ženske in domorodno prebivalstvo, zlasti za zagovornike človekovih pravic, in za migrante zelo zaskrbljujoče, kot tudi druga problematika, na primer dostop do sodnega varstva, razmere v zaporih, ravnanje policije in domnevno mučenje, poleg tega pa še vsestranska korupcija, nedovoljeno dogovarjanje in nekaznovanje;

- G. ker je Gvatemala ratificirala konvencijo št. 169 Mednarodne organizacije dela o domorodnih in plemenskih ljudstvih ter konvencijo št. 87 o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic; ker je videti nekatere pozitivne premike, na primer ustanovitev sindikata Mesa Sindical del Ministerio Público; ker gvatemalska zakonodaja ne določa obveze za izvedbo predhodnega, svobodnega in informiranega posvetovanje z domorodnimi skupnostmi, kot določa konvencija št. 169 Mednarodne organizacije dela;
- H. ker je Medameriško sodišče za človekove pravice leta 2014 izdalo obvezujočo sodbo za vzpostavitev javne politike za zaščito zagovornikov človekovih pravic; ker je v teku posvetovalni proces za vzpostavitev te politike, ki ga financira EU;
- I. ker se vodilna načela OZN o podjetništvu in človekovih pravicah uporabljajo za vse države in vsa podjetja, bodisi nadnacionalna ali druga, ne glede na njihovo velikost, sektor, lokacijo, lastništvo in strukturo, vendar pri izvajanju teh načel na svetovni ravni še vedno ni učinkovitega nadzora in sankcij; ker bodo razmere na področju človekovih pravic v Gvatemali pregledane novembra 2017 v okviru mehanizma splošnega rednega pregleda za Svet za človekove pravice;
- J. ker so gvatemalski varuh človekovih pravic, državno tožilstvo in sodstvo naredili pomembne korake zoper nekaznovanje in za priznanje človekovih pravic;
- K. ker je Gvatemala naredila nekaj pomembnih korakov, Mednarodni komisiji za odpravo nekaznovanja v Gvatemali (CICIG) je na primer podaljšala mandat do leta 2019; ker so oktobra 2016 predsedniki vlade, kongresa in pravosodnega sistema Gvatemale kongresu predložili predlog za ustavno reformo pravosodja, ki med drugim temelji na vsestranskih razpravah s civilno družbo za krepitev pravosodnega sistema na podlagi načel, kot so sodniški poklic, pravni pluralizem in neodvisno sodstvo;
- L. ker je namenska kampanja nadlegovanja ovirala številne simbolne primere, ki so zadevali korupcijo in tranzicijsko pravičnost, in ker so bili zagovorniki človekovih pravic, ki so delali v takem vzdušju, tudi sodniki in odvetniki, izpostavljeni grožnjam in lažnim ovadbam; ker je bil Ivan Velasquez, direktor Mednarodno priznane mednarodne komisije za odpravo nekaznovanja v Gvatemali (CICIG) prav tako obdolžen in izpostavljen kampanji blatenja; ker se je nekaj simbolnih primerov na področju tranzicijske pravičnosti premaknilo z mrtve točke, na primer primera Molina Theissen in CREOMPAZ, ali primeri v zvezi s korupcijo, med drugim primeri v La Linea y Coparacha;
- M. ker nekaj držav članic EU še ni ratificiralo pridružitvenega sporazuma med EU in Srednjo Ameriko, zato steber političnega dialoga še ni začel veljati; ker so človekove pravice in načelo pravne države v središču zunanjega delovanja EU, poleg trajnostnega gospodarskega in socialnega razvoja;
1. ostro obsoja nedavne umore Laure Leonor Vásquez Pineda, Sebastiana Alonza Juana in novinarjev Victorja Valdésa Cardone, Diega Estebana Gasparja, Roberta Salazarja Barahone in Winstona Leonarda Túncheza Cana ter 14 umorov drugih zagovornikov človekovih pravic v Gvatemali v letu 2016; izreka sožalje družinam in prijateljem vseh teh zagovornikov človekovih pravic;
 2. poudarja zaskrbljenost, ker stalna nasilna dejanja in pomanjkanje varnosti negativno

vplivajo na zmožnost zagovornikov človekovih pravic, da celovito in svobodno opravljajo svojo dejavnost; izraža spoštovanje vsem zagovornikom človekovih pravic v Gvatemali in poziva k takojšnji, neodvisni, objektivni in temeljiti preiskavi prej omenjenih in predhodnih umorov; poudarja, da je dinamična civilna družba bistvena, da postane država na vseh ravneh bolj odgovorna, odzivna, vključujoča, učinkovita in zaradi tega bolj legitimna;

3. pozdravlja prizadevanja Gvatemale v boju proti organiziranemu kriminalu, poziva k njihovi okrepitvi ter priznava velike težave pri zagotavljanju varnosti in svobode vsem državljanom v razmerah strukturnega nasilja, ki nastaja zaradi mamil; poziva institucije EU in njene države članice, naj Gvatemali namenijo tehnična in proračunska sredstva kot pomoč v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu ter naj tem prizadevanjem dajejo prednost v dvostranskih programih sodelovanja;
4. opozarja, da je treba razvijati javno politiko za zaščito zagovornikov človekovih pravic, kot je leta 2014 odločilo Medameriško sodišče za človekove pravice; je seznanjen z nedavno začetim nacionalnim dialogom, poziva gvatemalske organe, naj zagotovijo, da se bo javna politika razvijala v okviru široko participativnega procesa ter obravnavala strukturne razloge za naraščajočo ranljivost zagovornikov človekovih pravic, in poziva tudi poslovno skupnost, naj podpre ta prizadevanja;
5. pozdravlja odločitev delegacije EU v Gvatemali, da finančno prispeva k razpravam in posvetovanjem o takšnem programu, ter jo spodbuja, naj še nadalje podpira zagovornike človekovih pravic; poziva pristojne organe, naj izdelajo in izvajajo javno politiko za zaščito zagovornikov človekovih pravic v tesnem sodelovanju z različnimi deležniki ter naj nadaljujejo po poti reform za neodvisno sodstvo, boj proti nekaznovanju in utrditev načela pravne države;
6. poziva k nujnemu in obveznemu izvajanju previdnostnih ukrepov, ki jih je priporočilo Medameriško sodišče za človekove pravice, ter poziva oblasti, naj prekličejo odločitev o enostranskem umiku nacionalnih previdnostnih ukrepov v korist zagovornikov človekovih pravic;
7. opozarja na izide 93 posvetovanj v občinah, ki so bila v dobri veri izvedena v letih 2014 in 2015; opozarja, da je v teku participativni proces in poziva gvatemalske organe, naj pospešijo postopke, da se zagotovi vzpostavitev nacionalnega mehanizma za svobodna in informirana predhodna posvetovanja, kot jih določa konvencija št. 169 Mednarodne organizacije dela; poziva gvatemalsko vlado, naj začne širša družbena posvetovanja o hidroelektrarnah, rudarskih projektih in naftnih družbah, ter poziva institucije EU, naj zagotovijo, da nobena evropska pomoč ali podpora ne bo spodbujala ali omogočala razvojnih projektov brez obveznega predhodnega, svobodnega in informiranega posvetovanja z domorodnimi skupnostmi;
8. pozdravlja pobudo za reformo pravosodnega sistema, ki so jo kongresu predložile izvršna, sodna in zakonodajna oblast, za nadaljnji razvoj profesionalnega demokratičnega pravosodnega sistema, ki bo temeljil na dejanski neodvisnosti sodstva; poziva k enotnim prizadevanjem gvatemalskega kongresa, da se v letu 2017 v celoti zaključi reforma pravosodja; v zvezi s tem poziva gvatemalske organe, naj sodstvu namenijo zadostna finančna sredstva in človeške vire, zlasti uradu generalnega tožilca; podpira pomembno delo Mednarodne komisije za odpravo nekaznovanja v Gvatemali (CICIG);

9. pozdravlja sodbo prvega senata prizivnega sodišča, ki je ponovno potrdilo nezastaranje genocida in hudodelstev proti človečnosti v sojenju nekdanjemu diktatorju Riosu Monttu, kar je mejnik v boju proti nekaznovanju;
10. poziva gvatemalsko državo, naj sodeluje z mehanizmom splošnega rednega pregleda ter naj naredi vse potrebne korake za izvajanje njegovih priporočil;
11. poziva Evropsko unijo, naj podpre urad generalnega tožilca; odločno zavrača kakršno koli obliko pritiska, ustrahovanja ali vplivanja, ki bi ogrozila neodvisnost, pravni pluralizem in objektivnost; spodbuja gvatemalske organe, naj še nadalje krepijo sodelovanje med oddelkom notranjega ministrstva za analizo napadov proti zagovornikom človekovih pravic ter sekcijo za človekove pravice pri uradu generalnega tožilca;
12. poziva institucije EU, naj si prizadevajo za sklenitev obvezujočih mednarodnih sporazumov, ki bodo okrepili spoštovanje človekovih pravic, zlasti v primeru družb s sedežem v EU, ki delujejo v tretjih državah;
13. poziva države članice EU, ki tega še niso storile, naj hitro ratificirajo pridružitveni sporazum med EU in Srednjo Ameriko; poziva Evropsko unijo in njene države članice, naj uporabijo mehanizem iz sporazuma o političnem dialogu in pridružitvi za odločno spodbudo Gvatemali, da bo izvajala ambiciozen program spoštovanja človekovih pravic in boja proti nekaznovanju; poziva institucije in države članice EU, naj temu namenijo dovolj finančnih sredstev in tehnično pomoč;
14. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Evropski službi za zunanje delovanje, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, Organizaciji ameriških držav, Evro-latinskoameriški parlamentarni skupščini, vladam in parlamentom držav članic, predsedniku, vladi in parlamentu Republike Gvatemale, sekretariatu SIECA in Srednjeameriškemu parlamentu.